

UDHËZIM
Nr. 16, datë 3.8.2016

PËR VITIN SHKOLLOR 2016–2017
NË SISTEMIN ARSIMOR PARAUNIVERSITAR

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të germës “a”, të pikës 2, të nenit 26, të ligjit nr. 69/2012, datë 21.6.2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, dhe të ligjit nr. 8872, datë 29.3.2002, “Për arsimin dhe formimin profesional në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

UDHËZOJMË:

KREU I
STRUKTURA E VITIT SHKOLLOR 2016–2017

1. ARSIMI BAZË:

a) Mësimi

Mësimi fillon më 13 shtator 2016 dhe mbaron më 9 qershor 2017.

b) Pushime

Fillojnë më 24 dhjetor 2016 dhe mbarojnë më 3 janar 2017.

Fillojnë më 31 mars 2017 dhe mbarojnë më 2 prill 2017.

c) Provime

Provimet e lirimit zhvillohen në periudhën 10–30 qershor 2017.

2. ARSIMI I MESËM I LARTË

a) GJIMNAZI ME KOHË TË PLOTË DHE ARSIMI I ORIENTUAR

a) Mësimi

Mësimi fillon më 13 shtator 2016 dhe mbaron më 16 qershor 2017.

Për maturat, viti shkollor fillon më 13 shtator 2016 dhe mbaron më 31 maj 2017.

b) Pushime

Fillojnë më 24 dhjetor 2016 dhe mbarojnë më 3 janar 2017.

a) Provime

Provimet e Maturës Shtetërore zhvillohen në periudhën 1–30 qershor 2017.

b) ARSIMI PROFESIONAL

a) Mësimi

Mësimi fillon më 13 shtator 2016 dhe përfundon:

a.1) Më 16 qershor 2017, për nxënësit e klasave të 10-ta (për të gjitha strukturat), për nxënësit e klasave të 12-ta (për strukturën 2+2) dhe për nxënësit e klasave të 11-ta dhe të 12-ta (për strukturën bllok 4-vjeçare).

a.2) Më 2 qershor 2017, për nxënësit e klasave të 11-ta dhe të 12-ta (struktura 2+1+1) dhe për nxënësit e klasave të 11-ta (struktura 2+2).

a.3) Më 23 maj 2017, për të gjithë nxënësit maturantë.

b) Pushime:

Fillojnë më 24 dhjetor 2016 dhe mbarojnë më 3 janar 2017.

c) Provime

c.1) Provimet përfundimtare të nivelit I dhe II zhvillohen në periudhën 5–16 qershor 2017.

c.2) Provimet përfundimtare të nivelit III zhvillohen në periudhën 24–30 maj 2017.

c.3) Provimet e Maturës Shtetërore zhvillohen në periudhën 1–30 qershor 2017.

3. MATURA SHTETËRORE

Rregullorja e zhvillimit të provimeve të Maturës Shtetërore 2017 dhe udhëzimet përkatëse do të miratohen nga ministri.

KREU II
PLANET MËSIMORE DHE BAZA LIGJORE

1. ARSIMI BAZË

Për shkollat e arsimit bazë do të zbatohen planet mësimore si më poshtë:

a) Plani mësimor i klasave III–V dhe VIII–IX

Nr.	Lëndët					
		III	IV	V	VIII	IX
1	Gjuhë amtare (Gjuhë shqipe)	6	5	5	5	5
2	Gjuhë e huaj	2	2	2	3	3
3	Matematikë	5	4	4	4	4
4	Dituri natyre	2	3	2	-	-
5	Fizikë	-	-	-	2	2
6	Kimi	-	-	-	1	2
7	Biologji dhe edukim shëndetësor	-	-	-	2	2
8	Vendlindje	-	-	2	-	-
9	Histori	-	1	-	2	2
10	Gjeografi	-	-	-	2	2
11	Edukatë shoqërore	1	1	1	1	1
12	Edukim figurativ	1	1	1	1	-
13	Edukim muzikor	1	1	1	2	2
14	Aftësim teknologjik	1	1	1	-	-
15	Edukim fizik	3	3	3	3	3
16	Informatikë	-	-	-	1	1
17	Veprimtari jashtëkurrikulare dhe lëndë me zgjedhje	-	1	1	-	-
Gjithsej orë/javë:		22	23	23	29	29

b) Plani mësimor i klasave I–II dhe VI–VII

Nr.	FUSHA/LËNDËT	KLASAT			
		I	II	VI	VII
1	GJUHËT DHE KOMUNIKIMI	8	8	8	8
1.1	Gjuhë shqipe	8	8	5	5
1.2	Gjuhë e huaj e parë	0	0	3	3
2	MATEMATIKË	4	4	4	4
3	SHKENCAT E NATYRËS	1	1	2	4
3.1	Dituri natyre	1	1	-	-
3.2	Fizikë	-	-	1	2
3.3	Kimi	-	-	-	-
3.4	Biologji	-	-	1	2
4	SHOQËRIA DHE MJEDISI	1	1	3	5
4.1	Edukim për shoqërinë	1	1	-	-
4.2	Qytetari	-	-	1	1
4.3	Histori	-	-	1	2
4.4	Gjeografi	-	-	1	2
5	ARTE	2	2.5	3	2
5.1	Muzikë	1	1	1	1
5.2	Art pamor	1	1	1	1
5.3	Kërcim	-	0.5	-	-
5.4	Teatër	-	-	1	-
6	EDUKIMI FIZIK, SPORTI DHE SHËNDETI	3	3	3	3
7	TEKNOLOGJI DHE TIK	0	0	2	1

7.1	TIK	-	-	1	1
7.2	Aftësimi teknologjik praktik	-	-	1	-
8	KURRIKULA ME ZGJEDHJE	1	1	2	2
Gjithsej orë/javë		20	20/21	27	29

c) Plani mësimor i shkollës speciale “Luigj Gurakuqi”

Nr.	Lëndët	KLASAT								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1	Gjuhë amtare: Abetare, komunikim, elemente shkrimi, ushtrim të foluri	10	10	10	10	10	4	4	4	4
2	Matematikë dhe zhvillim logjik	5	5	5	5	5	3	3	3	3
3	Punë dore dhe art	3	3	3	3	3	2	2	2	2
4	Edukim shoqëror	2	2	2	2	2	2	2	2	2
5	Edukim shëndetësor dhe vetëshërbim	2	2	2	2	2	2	2	2	2
6	Edukim fizik	3	3	3	3	3	3	3	3	3
7	Edukim muzikor dhe muzikoterapi	2	2	2	2	2	2	2	2	2
8	Terapi të foluri me seanca individuale	2	2	2	2	2	2	2	2	2
9	Orientim dhe njohje me mjedisin	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Mësim pune	-	-	-	-	-	9	9	9	9
Gjithsej orë/javë:		30	30	30	30	30	30	30	30	30

d) Plani mësimor i shkollave të pakicave kombëtare, klasat III–V dhe VIII–IX

Nr.	Lëndët	KLASAT				
		III	IV	V	VIII	IX
1	Gjuhë amtare (greke/maqedonase)	5	4	4	4	3
2	Gjuhë shqipe dhe Lexim letrar	5	5	5	4	4
3	Gjuhë e huaj	-	-	-	2	2
4	Matematikë	5	4	4	4	4
5	Dituri natyre	2	3	2	-	-
6	Fizikë	-	-	-	2	2
7	Kimi	-	-	-	1	2
8	Biologji dhe edukim shëndetësor	-	-	-	2	2
9	Vendlindje	-	-	2	-	-
10	Histori	-	1	-	2	2
11	Gjeografi	-	-	-	2	2
12	Histori amtare (greke/maqedonase)	-	-	-	-	1
13	Gjeografi amtare (greke/maqedonase)	-	-	-	1	-
14	Edukatë shoqërore	1	1	1	1	1
15	Edukim figurativ	1	1	1	1	-
16	Edukim muzikor	1	1	1	1	2
17	Aftësim teknologjik	1	1	1	-	-
18	Edukim fizik	3	3	3	3	3
19	Informatikë	-	-	-	1	1
Gjithsej		24	24	24	31	31

e) Plani mësimor i shkollave të pakicave kombëtare, klasat I–II dhe VI–VII

Nr.	FUSHAT/LËNDËT	Klasat			
		I	II	VI	VII
1	GJUHËT DHE KOMUNIKIMI	8/9	11	10	11
1.1	Gjuhë amtare (greke/maqedonase)	8/7	6	4	4
1.2	Gjuhë Shqipe	0/2	5	4	5
1.3	Gjuhë e Huaj	-	-	2	2
2	MATEMATIKË	4	4	4	4
3	SHKENCAT E NATYRËS	1	1	2	4
3.1	Dituri natyre	1	1	-	-
3.2	Fizikë	-	-	1	2
3.3	Kimi	-	-	-	-
3.4	Biologji	-	-	1	2
4	SHOQËRIA DHE MJEDISI	1	1	3	5
4.1	Gjeografi	-	-	1	2
4.2	Edukim për shoqërinë	1	1	-	-
4.3	Qytetari	-	-	1	1
4.4	Histori	-	-	1	2
4.5	Histori amtare (greke/maqedonase)	-	-	-	-
4.6	Gjeografi amtare (greke/maqedonase)	-	-	-	-
5	ARTE	2	2/3	3	2
5.1	Muzikë	1	1	1	1
5.2	Art pamor	1	1	1	1
5.3	Kërcim	-	0/1	-	-
5.4	Teatër	-	-	1	-
6	EDUKIMI FIZIK, SPORTI DHE SHËNDETI	2	2	2	2
7	TEKNOLOGJI DHE TIK	-	-	2	1
7.1	TIK	-	-	1	1
7.2	Aftësim teknologjik praktik	-	-	1	-
8	KURRIKULA ME ZGJEDHJE	1	1	-	-
SHUMA (orë/javë)		19/20	22/23	26	29

f) Plani mësimor për arsimin bazë, për shkollën koreografike, miratuar me nr. 5716 prot., datë 26.5.2016.

g) Plani mësimor i arsimit bazë, për shkollat artistike miratuar me nr. 5419 prot., datë 26.5.2016.

2. ARSIMI I MESËM I LARTË

Për shkollat e arsimit të mesëm të lartë, gjimnaz, arsimi i mesëm i orientuar dhe arsimi i mesëm profesional, do të zbatohen planet mësimore si më poshtë:

a) Plani mësimor i gjimnazit, klasat XI–XII, miratuar me nr. 91 prot., datë 11.1.2010;

b) Plani mësimor i gjimnazit, klasa X, miratuar me nr. 1184/15 prot., datë 25.2.2016.

Planet mësimore për arsimin e mesëm të orientuar do të jenë si më poshtë:

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar (artistike), miratuar me nr. 5420 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar (artistike), miratuar me nr. 5421 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar (artistike), miratuar me nr. 5422 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar (artistike), miratuar me nr. 5422/1 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar (sportive), miratuar me nr. 5418 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar (sportive), miratuar me nr. 5418/1 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor për arsimin e mesëm të orientuar për shkollën koreografike, miratuar me nr. 5417 prot., datë 26.5.2016.

- Plani mësimor arsimit i mesëm i orientuar (gjuhët e huaja), miratuar me nr. 5415 prot., datë 26.5.2016.

3. GJIMNAZI ME KOHË TË PJESSHME

Plani mësimor i gjimnazit me kohë të pjesshme, miratuar me nr. 7380, datë 20.7.2016

BAZA LIGJORE E VEPRIMTARISË SË INSTITUCIONEVE ARSIMORE

Veprimtaria e institucioneve të arsimit parauniversitar të realizohet në zbatim të ligjeve, vendimeve të Këshillit të Ministrave dhe urdhrave e udhëzimeve në fuqi, të nxjerrë nga ministri i Arsimit dhe Sportit, si më poshtë:

- Ligji nr. 69/2012, datë 21.6.2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

- Dispozitat Normative (DN) për sistemin arsimor parauniversitar, 2013, të ndryshuara me urdhrin nr. 169, datë 8.5.2014, “Për disa ndryshime në dispozitat normative në sistemin arsimor parauniversitar”.

- Kodi i Etikës së Mësuesit në arsimin parauniversitar publik dhe privat, miratuar nga ministri i Arsimit dhe Sportit, më 30 nëntor 2013.

- Ligji nr. 10221, datë 4.2.2010, “Për mbrojtjen nga diskriminimi”.

- VKM nr. 707, datë 28.8.2015, “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 107, datë 10.2.2010 të Këshillit të Ministrave, “Për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve shkollore të sistemit të arsimit parauniversitar”, i ndryshuar.

- VKM nr. 682, datë 29.7.2015, “Për përdorimin e fondeve publike për transportimin e punonjësve arsimorë që punojnë dhe të nxënësve që mësojnë jashtë vendbanimit”, i ndryshuar.

- Udhëzimi i përbashkët i ministrit të Arsimit dhe Sportit dhe ministrit të Financave nr. 33, datë

10.9.2015, “Për një shtesë në udhëzimin e përbashkët nr. 51, datë 20.9.2013, “Për procedurat e përdorimit të fondeve të buxhetit të shtetit për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve të arsimit parauniversitar”.

- Udhëzimi i përbashkët i ministrit të Arsimit dhe Sportit dhe ministrit të Financave nr. 35, datë 14.9.2015, “Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin e përbashkët nr. 51, datë 20.9.2013 të ministrit të Arsimit dhe ministrit të Financave, “Për procedurat e përdorimit të fondeve të buxhetit të shtetit për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve të arsimit parauniversitar”.

- Udhëzimi i përbashkët i ministrit të Arsimit dhe Sportit dhe ministrit të Financave nr. 51, datë 20.9.2013, “Për procedurat e përdorimit të fondeve të buxhetit të shtetit për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve të arsimit parauniversitar”.

- Urdhri nr. 344, datë 19.8.2013, “Për ngritjen e njësisë së shërbimit psikosocial”.

- Urdhri nr. 477, datë 6.12.2014, “Për miratimin e kartës së performancës së shkollës dhe udhëzuesit përkatës”.

- Urdhri nr. 195, datë 25.4.2016, “Për miratimin e dokumentit “Edukimi dhe formimi i mësuesve për gjithëpërfshirjen-Profil i mësuesit gjithëpërfshirës”.

- Udhëzimi nr. 2, datë 5.2.2014, “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”.

- Udhëzimi nr. 5, datë 25.2.2013, “Për standardet e përgjithshme të mësuesit”.

- Udhëzimi nr. 38, datë 7.10.2014, “Për kriteret e mësuesit ndihmës për nxënësit me aftësi të kufizuara në institucionet publike të arsimit parauniversitar”.

- Udhëzimi nr. 21, datë 8.8.2014, “Për rritjen e ndjekjes së arsimit parashkollor nga fëmijët romë”.

- Udhëzimi nr. 21, datë 9.7.2015, “Për procedurat e transferimit të nxënësve nga një nivel /drejtim i arsimit profesional në gjimnaz”.

- Udhëzim i ministrit të Arsimit nr. 34, datë 11.9.2015, “Për vlerësimin e nxënësve për kurri-kulën me kompetenca, në arsimin bazë”.

- Udhëzimi nr. 12, datë 27.4.2015, “Për mbledhjen, përpunimin dhe mbrojtjen e të dhënave personale të punonjësve arsimorë të institucioneve arsimore parauniversitare dhe të nxënësve, si dhe për përmbajtjen e dosjeve të tyre personale”.

- Udhëzimi nr. 21, datë 23.7.2010, “Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”, i ndryshuar me udhëzimin nr. 44, datë 15.10.2014, “Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin e MASH-it nr. 21, datë 23.7.2010, “Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”.

- Udhëzimi nr. 15, datë 12.7.2013, “Për procedurat e posaçme për shqyrtimin e kërkesave për licencë të institucioneve arsimore private dhe institucioneve arsimore plotësuese private parauniversitare”.

- Udhëzimi nr. 23, datë 2.8.2013, “Për ndjekjen e gjimnazit me kohë të pjesshme”.

- Udhëzimi nr. 24, datë 2.8.2013, “Për certifikimin e hartuesve të testeve dhe vlerësuesve në provimet kombëtare”.

- Udhëzimi nr. 25, datë 2.8.2013, “Për organizmin dhe funksionimin e qeverisë së nxënësve”.

- Udhëzimi nr. 26, datë 2.8.2013, “Për përcaktimin e detyrave dhe funksioneve të këshillit të mësuesve”.

- Udhëzimi nr. 27, datë 2.8.2013, “Për bordin e institucionit arsimor”.

- Udhëzimi nr. 28, datë 2.8.2013, “Për pajisjen e nxënësve me dëftesë klase”.

- Udhëzimi nr. 29, datë 2.8.2013, “Për procedurat e ndjekjes së arsimit bazë me kohë të pjesshme”.

- Udhëzimi nr. 30, datë 2.8.2013, “Për rregulloren tip të institucioneve arsimore”.

- Udhëzimi nr. 31, datë 2.8.2013, “Për procedurat e ndjekjes së arsimit bazë për nxënësit që nuk kanë ndjekur të paktën dy klasa të arsimit bazë”.

- Udhëzimi nr. 34, datë 2.8.2013, “Për planifikimin e fondeve buxhetore dhe ndjekjen e procedurave të prokurimit për blerjen e librave të institucioneve arsimore publike”.

- Udhëzimi nr. 36, datë 13.8.2013, “Për procedurat për arsimimin e fëmijëve të ngujuar”.
- Udhëzimi nr. 38, datë 13.8.2013, “Për arsimin e individëve të moshës shkollore në institucionet e përkujdesjes shoqërore”.
- Udhëzimi nr. 43, 21.8.2013, “Për planifikimin e fondeve buxhetore, prokurimin dhe blerjen e mjeteve mësimore për institucionet arsimore publike”.
- Udhëzimi nr. 44, datë 21.8.2013, “Për përcaktimin e kriterëve dhe procedurave të njëvlershmërisë së dëftësive dhe diplomave të nxënësve të arsimit parauniversitar të ardhur nga jashtë vendit”.

- VKM-ja nr. 407, datë 1.6.2016, “Për përcaktimin e kriterit të notës mesatare për pranimin e kandidatëve në programet e studimit të ciklit të parë dhe programet e integruara të ciklit të dytë, në institucionet e arsimit të lartë, për vitin akademik 2016–2017”.
- Udhëzimi katërminstoror midis Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë (MMSR), Ministrisë së Arsimit dhe Sportit (MAS), Ministrisë së Punëve të Jashtme (MPJ) nr. 10, datë 25.2.2015, “Për mënyrat, format e bashkëpunimit dhe procedurat e ndërhyrjes në ndihmë të fëmijëve në rrezik për institucionet dhe strukturat kryesore përgjegjëse për mbrojtjen e fëmijës”.
- Udhëzimi nr. 38, datë 6.10.2015, “Për procedurat e lëvizjes paralele, emërimit dhe largimit nga puna të mësuesit në institucionet publike të sistemit arsimor parauniversitar”.
- Udhëzimi nr. 57, datë 12.11.2013, “Për procedurat e emërimit dhe të shkarkimit të drejtorit të institucionit arsimor publik”.
- Udhëzimi nr. 58, datë 12.11.2013, “Për procedurat e emërimit dhe të shkarkimit të nëndrejtorit të institucionit arsimor publik”.
- Udhëzimi nr. 42, datë 15.10.2014, “Për arsimimin e individëve të moshës shkollore në institucionet e paraburgimit, të vuajtjes së dënimit”.
- Udhëzimi nr. 14, datë 12.5.2015, “Për përcaktimin e kriterëve dhe procedurave për pranimin në shkollat e arsimit të orientuar”.
- Rregullorja nr. 336, datë 14.7.2011, “Për organizmin dhe zhvillimin e praktikave profesionale për profesionin e rregulluar të mësuesit”.
- Standardet e drejtorit (hartuar nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit), miratuar me shkresën nr. 4296 prot., datë 27.8.2013.
- Standardet e Shkollës si Qendër Komunitare, miratuar me shkresën nr. 1794, datë 13.3.2013 dhe udhëzuesi për shkollat qendra komunitare, tetor 2014.
- Urdhri nr. 477, datë 5.12.2014, “Për miratimin e Kartës së Performancës së Shkollës dhe udhëzuesit për Kartën e Performancës së Shkollës”.

KREU III VEPRIMTARIA NË INSTITUCIONET ARSIMORE

- I. ARSIMI PARASHKOLLOR
 1. Kurrikula e arsimit parashkollor të bazohet në “Standardet e zhvillimit dhe të të nxënësve për fëmijët 3–6-vjeçarë” dhe programet e arsimit parashkollor për çdo grup.
 2. Drejtoritë arsimore rajonale/zyrat arsimore (DAR/ZA-të), drejtuesit dhe mësuesit e kopshteve publike të ndjekin me përparësi:

- a) regjistrimin në klasën përgatitore (grupi i tretë) të fëmijëve 5-vjeçarë që nuk kanë ndjekur më parë kopshtin;
- b) regjistrimin në kopsht të fëmijëve me nevoja të veçanta (nga familjet në nevojë, romë, egjiptiane dhe fëmijët me aftësi të kufizuara);
- c) ngritjen dhe funksionimin e komisioneve për fëmijët me aftësi të kufizuara, në ato institucione ku ka fëmijë të tillë;
- d) vijimin pa ndërprerje të aktivitetit të kopshteve me ose pa ushqim gjatë gjithë vitit kale-ndarik.
- 3. Mësuesit e kopshteve të hartojnë dhe të zbatojnë programe individuale edukative për fëmijët me nevoja të veçanta, në bashkëpunim me prindërit e fëmijëve.
- 4. Fëmijët që përfundojnë njërin nga tri grupet dhe kanë moshën për të ndjekur klasën e parë, të pajisen me vërtetimin e ndjekjes së kopshtit për grupin përkatës, të nënshkruar nga drejtuesi i kopshtit.
- 5. Në çdo kopsht të ngrihen sipas legjislacionit në fuqi, bordi, këshilli i prindërve, këshilli i mësuesve dhe komisioni i etikës e sjelljes.
- 6. Këshillat e mësuesve dhe rrjetet profesionale të trajtojnë me përparësi këto tema:
 - a) standardet e zhvillimit dhe të të nxënit të fëmijëve 3–6 vjeç;
 - b) portofoli i të nxënit;
 - c) vlerësimi i fëmijëve një herë në tre muaj, sipas fushave të zhvillimit dhe të të nxënit;
 - d) bashkëpunimi me prindërit e fëmijëve me qëllim që veprimtaritë që zhvillohen në kopsht dhe në shtëpi, të plotësojnë dhe të përforcojnë njëra-tjetrën.

II. ARSIMI BAZË

Procesi mësimor në arsimin bazë të zhvillohet sipas planeve dhe programeve mësimore në fuqi dhe kurrikulës së miratuar.

- 1. DAR/ZA-të ndjekin me përparësi:
 - a) Zbatimin e kurrikulës së re në klasën e parë, të dytë, të gjashtë dhe të shtatë.
 - b) Pilotimin e kurrikulës së re në klasën e tretë dhe të tetë.
 - c) Ngritjen dhe funksionimin e komisioneve multidisiplinare për fëmijët me aftësi të kufizuara, ndërsa në shkollat (jospesiale) ngritjen dhe funksionimin e komisioneve për këta fëmijë (në ato shkolla ku ka fëmijë me aftësi të kufizuara), bazuar në Dispozitat Normative 2013, të ndryshuara.
 - d) Caktimin e mësuesit ndihmës për fëmijët me aftësi të kufizuara, në ato shkolla ku ka fëmijë të tillë, sipas rekomandimit të dhënë nga komisioni multidisiplinar pranë DAR/ZA.
 - e) Pjesëmarrjen aktive të përfaqësuesve të tyre në njësitë për mbrojtjen e fëmijëve, të ngritura në nivel bashkie dhe në nivel qarku.
 - f) Plotësimin e nevojave dhe kërkesave për arsimim në gjuhën amtare të pakicave kombëtare, në përputhje me konventën përkatëse dhe legjislacionin e BE-së.
 - g) Regjistrimin me përparësi në shkollë të fëmijëve nga shtresat në nevojë, romë, egjiptianë, me aftësi të kufizuara, të kthyer nga emigracioni, si dhe të fëmijëve viktime apo viktime të mundshme të trafikut të qenieve njerëzore.
 - h) Krijimin e rrjetit profesional të mësuesve për zbatimin e kurrikulës së re.
 - i) Sigurimin e ndjekjes së arsimit bazë me kohë të pjesshme.
 - j) Koordinimin e veprimeve për realizimin e të gjithë aktiviteteve për mbrojtjen e fëmijëve në internet.
 - k) Koordinimin e veprimeve për evidentimin e braktisjes shkollë në nivelet përkatëse të arsimit bazë.
 - l) Koordinimin e veprimeve për gjenerimin e të dhënave në sistemin SMIA për arsimin parauniversitar.

2. Shkollat e arsimit bazë të ndjekin me përparësi:

- a) Bashkëpunimin me bordin, me këshillin e prindërve të shkollës dhe atij të klasës, me qeverinë e nxënësve, me njësinë vendore për mbrojtjen e fëmijës dhe me organizata jofitimprurëse.
- b) Sigurimin e regjistrimit të nxënësve që i përkasin zonës së shkollës, si dhe ruajtjen e një numri të balancuar të nxënësve për klasë mes shkollave të një zone.
- c) Regjistrimin me përparësi të fëmijëve sipas përcaktimit të pikës 1/g më sipër.
- d) Zbatimin e udhëzimit nr. 31, datë 2.8.2013, “Për procedurat e ndjekjes së arsimit bazë për nxënësit që nuk kanë ndjekur të paktën dy klasa të arsimit bazë”.

3. Mësuesit e shkollave të arsimit bazë (jospeciale), sipas rekomandimit të komisionit multidisiplinar të DAR/ZA-së, të hartojnë dhe të zbatojnë programe individuale edukative për fëmijët me aftësi të kufizuara, në bashkëpunim me prindërit e këtyre fëmijëve.

4. Nxënësit e klasave I–III të marrin vlerësim përshkrues në periudha tremujore, tri herë në vit, që përafërsisht bien në muajt dhjetor, mars dhe qershor. Vlerësimi përmbledhës të realizohet një herë në vit, pas realizimit të vlerësimit të tretë përshkrues. Vlerësimi përshkrues, që bëhet në regjistër, me kode nga 1–5, të realizohet mbi bazën e shënimeve periodike që mësuesi mban për çdo nxënë të klasës. Në ato linja, orët e të cilave nuk janë zhvilluar ende, mësuesi të bëjë në fund të faqes së regjistrit, shënimin: “Orët që i përkasin kësaj linje, nuk janë zhvilluar ende”.

a) Një herë në tre muaj, mësuesi t’i japë prindit informacion me shkrim për përparimin e fëmijës për çdo lëndë. Në vlerësimin përshkrues të bëhet edhe një përshkrim i cilësive individuale të nxënësit, të aftësive bashkëpunuese dhe bashkëvepruese me nxënësit e tjerë në realizimin e detyrave dhe punimeve të përbashkëta.

b) Në fund të vitit shkollor të bëhet vlerësimi përmbledhës, i cili përcakton nivelin e arritjeve të secilit nxënë, si dhe vlerësimin vjetor për çdo lëndë.

5. Në dëftesë të bëhet vlerësimi vjetor i arritjeve të nxënësit, i shprehur me emërtimin e plotë të shkallëve të vlerësimit, ku për secilën lëndë nxënësi të marrë njërin prej vlerësimeve: “Arritje të pakënaqshme”, “Arritje që kanë nevojë për përmirësim”, “Arritje të kënaqshme”, “Arritje shumë të kënaqshme” dhe “Arritje të shkëlqyera”.

6. Në amzën e shkollës, vlerësimi të bëhet me shkurtime të emërtimeve të shkallëve të vlerësimit. Për “Arritje të pakënaqshme”, të shkruhet APK; për “Arritje që kanë nevojë për përmirësim”, të shkruhet ANP; për “Arritje të kënaqshme”, të shkruhet AK; për “Arritje shumë të kënaqshme”, të shkruhet ASHK dhe për “Arritje të shkëlqyera”, të shkruhet ASH.

7. Drejtoritë e shkollave dhe mësuesit të organizojnë përkujdesje të posaçme për nxënësit me vështirësi relative në të nxënë, sipas neneve të Dispozitave Normative, të ndryshuara.

8. DAR/ZA-të dhe drejtoritë e shkollave të ndjekin me përparësi mësimin e gjuhëve të huaja:

a) Në arsimin fillor

Mësimi i gjuhës së huaj të parë të fillojë në klasën III dhe të sigurohet vijimësia e gjuhës së huaj për klasat e ndërmjetme të arsimit bazë. Në klasat III pilot do të zbatohet kurrikula e re me bazë kompetencën. Për herë të parë në klasat pilot nxënësit mund të zgjedhin edhe gjuhën gjermane si gjuhë të huaj të parë.

DAR/ZA-të dhe drejtoritë e shkollave të respektojnë parimin e shumëgjuhësisë në shkolla dhe të planifikojnë, sipas angazhimeve dypalëshe, hapjen e klasave të gjuhës së huaj në klasën III të arsimit fillor, sipas ndarjes: 10% e nxënësve të zhvillojnë gjuhën italiane; 30% e nxënësve të zhvillojnë gjuhën frënge dhe pjesa tjetër (60%) të zhvillojnë gjuhën angleze ose gjermane. Planifikimi të realizohet duke pasur parasysh stafin mësimdhënës dhe strukturën e shkollës.

Shkollat të mos planifikojnë gjuhë të huaj të dytë për klasat III, IV, V të arsimit fillor.

b) Për nxënësit që nuk kanë zhvilluar asnjëherë gjuhë të huaja

Për të gjithë nxënësit e klasës IX të sigurohet zhvillimi i mësimin të gjuhës e huaj, në mënyrë që të gjithë nxënësit, pa përjashtim, të jenë të përgatitur për të dhënë provimin e gjuhës së huaj në

provimet e lirimt 2017.

c) Për sigurimin e vijimësisë së gjuhës së huaj

DAR/ZA-të dhe drejtoritë e shkollave të sigurojnë edhe vijimësinë e gjuhës së huaj të dytë të nisur në klasën VI në mbështetje të planit të ri mësimor dhe vijimësinë për nxënësit të cilët janë në vijim të planit mësimor ekzistues. Edhe në rastet e transferimeve, të ruhet vijimësia e gjuhës së huaj të parë dhe të dytë (në shkollat që e aplikojnë) nga arsimi bazë në arsimin e mesëm të lartë.

d) Për zbatimin e memorandumeve dhe marrëveshjeve dypalëshe.

DAR/ZA-të vijojnë zbatimin e marrëveshjeve dhe memorandumeve si vijon:

i) Për gjuhën italiane do të vijohet të zbatohet Memorandumi i Mirëkuptimit për programin “Iliria”, duke mundësuar që 10% e numrit të nxënësve që mësojnë gjuhë të huaj, të mësojnë gjuhën italiane, duke filluar nga klasa III e arsimit fillor deri në klasën XII. Planifikimi i shkollave që do të zhvillojnë gjuhën italiane, është kompetencë e DAR/ZA-ve dhe moszbatimi ngarkon me përgjegjësi DAR/ZA-të.

ii) Për gjuhën frënge do të vijohet të zbatohen angazhimet në kuadër të aderimit në Organizatën Botërore të Frankofonisë, duke mundësuar që 30% e nxënësve që mësojnë gjuhë të huaj, të mësojnë gjuhën frënge si gjuhë e huaj e parë nga klasa III e ciklit të ulët.

iii) DAR Elbasan, Durrës, Korçë, Shkodër dhe Tiranë, në shkollat e të cilave funksionojnë klasat mbështetëse për seksionet dygjuhëshe, të zbatojnë me rigorozitet hapjen e klasave mbështetëse në shkollat e përcaktuara në memorandume. Hapja e klasave mbështetëse të fillojë në klasën III të ciklit të ulët në zbatim të marrëveshjeve dhe memorandumeve përkatëse. Mosrespektimi i tyre ngarkon me përgjegjësi DAR/ZA-të dhe drejtoritë e shkollave përkatëse.

iv) Brenda datës 30 shtator 2016, DAR/ZA-të të raportojnë në DAPU (MAS) planifikimin për secilën gjuhë të huaj dhe realizimin e detyrave të mësipërme.

9. DAR/ZA-të që kanë shkolla ku do të zbatohet projekti “Mësimet e shahut në shkollë”, të marrin masa për zbatimin e angazhimeve, në kuadër të marrëveshjes së bashkëpunimit midis Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Federatës Evropiane të Shahut dhe Federatës Shqiptare të Shahut.

10. Në zbatim të Memorandumit të Mirë-kuptimit ndërmjet Ministrisë së Arsimit dhe Sportit dhe UNFPA, të konsiderohet përparësi programi: Edukimi Shëndetësor me fokus Aftësitë për Jetën dhe Edukimin Seksual. DAR/ZA-të dhe drejtoritë e shkollave të arsimit bazë, të lehtësojnë procesin e trajnimit të mësuesve të ciklit fillor, të lëndëve: Biologji, Edukim qytetar, Edukim fizik sport dhe shëndet.

11. Në zbatim të kontratës që MAS-i ka me Komisionin Evropian për implementimin e programit *e-Twinning*, programi i *Erasmus Plus* për arsim dhe edukim, DAR/ZA të koordinojnë veprimet për angazhimin e shkollave, drejtuesve dhe mësuesve në aktivitetet që mundëson ky program.

III. ARSIMI I MESËM I LARTË

III.1 GJIMNAZET

DAR/ZA-ja të ndjekë me përparësi:

- zbatimin e kurrikulës së re në klasën e 10-të;
- zbatimin e kurrikulës digjitale në klasën e 10-të dhe të 11-të në 60 gjimnazet e përzgjedhura.

DAR/ZA-të, drejtoritë e gjimnazeve dhe mësuesit, krahas zbatimit cilësor të kurrikulës bërthamë dhe asaj me zgjedhje të detyruar, t'i kushtojnë vëmendje të posaçme hartimit dhe zbatimit cilësor të kurrikulës me zgjedhje të lirë, në përgjithësi, dhe të shërbimit komunitar, në veçanti.

Drejtoritë e gjimnazeve të informojnë nxënësit dhe prindërit e tyre për programet e reja të moduleve profesionale që ka hartuar IZHA-ja, në ndihmë të zbatimit të kurrikulës me zgjedhje të lirë dhe sipas kushteve të shkollës, të përfshijnë në zbatimin e kurrikulës me zgjedhje të lirë modulet profesionale:

- punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në banesa;
- etika e të veshurit dhe e arredimit;
- veprimtari në shërbimin e klientit;
- estetika dhe truku;

- veprimtari bujqësore;
- veprimtari ndihmëse në laborator;
- kujdesi për kafshët e shoqërimit;
- asistencë zyre;
- përpunim i produkteve ushqimore;
- punime të riparimit dhe mirëmbajtjes mekanike;
- pronësia intelektuale;
- arritje rinore (*Junior Achievement*);
- ju dhe biznesi;
- etj.

Materialet e plota për këto module gjenden në: www.izha.edu.al

Brenda muajit dhjetor 2016, DAR/ZA-të t'i dërgojnë Drejtorisë së Arsimit Parauniversitar (DAPU) në MAS, raportin vlerësues të zbatimit të kurrikulës me zgjedhje të lirë për tri vitet shkollare paraardhëse.

- Në vijim të zbatimit të marrëveshjes së MAS-it me Fondacionin Shqiptaro-Amerikan për Zhvillim, edhe gjatë vitit shkollor 2016–2017, klasat XI dhe XII të shkollave të përzgjedhura në këtë projekt, të zhvillojnë programin “Arritje rinore” (*Junior Achievement*) në kurrikulën me zgjedhje të lirë. DAR/ZA-të t'u mundësojnë zbatimin e këtij projekti të gjitha shkollave të përzgjedhura dhe të marrin masa që, të paktën dy klasa (një klasë e 11-të dhe një klasë e 12-të), të zgjedhin modulet e programit “Arritje rinore”.

Në zbatim të Marrëveshjes së bashkëpunimit midis MAS-it dhe Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë (MMSR) me Këshillin Britanik e *Vodafone Foundation Albania*, të vijojë zbatimi i projektit të nisur. Përgjatë vitit shkollor 2016–2017, në klasat X, XI dhe XII të shkollave të përzgjedhura në këtë projekt, të zhvillohet programi “Edukimi nëpërmjet novacionit dhe teknologjisë”, në kurrikulën me zgjedhje të lirë.

- Në zbatim të Memorandumit të Mirëkuptimit ndërmjet MAS-it dhe UNFPA-së (Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim në Shqipëri), të konsiderohet përparësi programi; Edukimi Shëndetësor me fokus Aftësitë për Jetën dhe Edukimin seksual. DAR/ZA-të dhe drejtoritë e gjimnazeve, të lehtësojnë procesin e trajnimit të mësuesve të lëndës Biologji, Edukim qytetar, Edukim fizik sport dhe shëndet.

III.2 GJIMNAZET ME ORIENTIM GJUHË-SOR

1. Të punojnë me planin e ri mësimor nr. 5415 prot., datë 26.5.2016, duke filluar zbatimin në klasat X. Klasat e ndërmjetme të vijojnë të punojnë me planin mësimor aktual.

2. T'i zgjedhin vetë tekstet shkollore për lëndën e gjuhës së huaj, nëse ato të ofruara në katalogun 2016–2017 nuk përmbushin kërkesat kurrikulare të kësaj lënde.

3. Në lëndën e gjuhës së huaj të punohet me grupe në përputhje me udhëzimin nr. 21, datë 23.7.2010, “Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”, të ndryshuar.

4. Për vlerësimin e projekteve shkollore të zbatohen udhëzimet e dhëna në shkresën e MAS-it nr. 560/1 prot., datë 10.2.2014.

III.3 SEKSIONET DYGJUHËSHE SHKO-LLORE

1. Për seksionin dygjuhësh shqiptaro-francez, DAR Durrës, Elbasan, Korçë, Shkodër dhe Tiranë të punojnë për zbatimin e marrëveshjes nr. 6045 prot., datë 13.6.2016, midis MAS-it dhe Ministrisë së Punëve të Jashtme (MPJ) dhe Zhvillimit Ndërkombëtar të Republikës së Francës mbi “Bashkëpunimin në fushën e arsimit dygjuhësh”. Procedurat e zbatimit do të bëhen sipas shkresës nr. 6987, datë 11.7.2016, “Për procedurat e zbatimit të marrëveshjes për arsimin dygjuhësh”.

2. Për seksionet dygjuhëshe shqiptaro-italiane dhe shqiptaro-gjermane, puna do të mbështetet në marrëveshjet e mëparshme, klasat XI dhe XII do të përfundojnë me planin mësimor sipas kësaj marrëveshjeje. Klasat X do të fillojnë të zbatojnë planin e ri mësimor për secilin seksion. Ky dokument

gjendet në DAR-et dhe shkollat përkatëse.

3. Programet mësimore për lëndët që zhvillohen në gjuhë të huaj, si dhe tekstet shkollore të zgjedhura që zbatohen në seksionet dygjuhëshe, do të rishikohen nga palët përkatëse, nëse kanë ndryshime si pasojë e rishikimit të planeve mësimore dhe do të miratohen nga MAS-i para fillimit të vitit shkollos. Për lëndët në gjuhën shqipe të përdoren tekstet e ofruara në katalogun 2016–2017.

4. Drejtoritë e shkollave, për mbarëvajtjen e procesit mësimor, të sigurojnë bashkëpunim dhe bashkërendim midis ekipeve lëndore të seksioneve dygjuhëshe dhe atyre të gjimnazeve ku ato funksionojnë.

5. DAR-et të ndjekin me përparësi regjistrimin e nxënësve në seksionet dygjuhëshe.

III.4 ARSIMI PROFESIONAL

Zbatimi i skeletkurrikulave për drejtimit /profilet profesionale të nivelit III:

a) Për strukturën 2+1+1

Niveli III të ofrohet vetëm me drejtime mësimore, pra nxënësit që kanë përfunduar nivelin II (klasa XII) në një nga profilet mësimore të një drejtimi të caktuar, të vijojnë nivelin III (klasa XIII) vetëm në drejtimin mësimor përkatës. P.sh., nxënësit e profileve “Shërbime motorike” dhe “Shërbime xhenerike”, klasa XII, të vijojnë shkollimin në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, klasa XIII. Kjo do të thotë që, nxënësit që përfunduan klasën XII, në profile të ndryshme të të njëjtit drejtim, mund të bashkohen në klasa të përbashkëta dhe të ndjekin drejtimin mësimor përkatës në klasën XIII.

b) Për strukturën 2+2

Niveli III të vazhdojë me profile mësimore. Nxënësit që kanë përfunduar nivelin I (klasa XI) në një nga drejtimit mësimore, mund të vijojnë nivelin III (klasa XII–XIII) **vetëm** në një nga profilet mësimore të këtij drejtimi.

- Në kuadër të zbatimit të Memorandumit të Mirëkuptimit ndërmjet AADF-së dhe Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, në të gjitha shkollat e mesme profesionale të zbatohet programi “*Junior Achievement*” (Arritje rinore). Të mundësohet hapja e të paktën një klase XII dhe një klase XIII (pa përjashtuar hapjen e klasave paralele për çdo nivel), të cilat do të ndjekin modulet “*Junior Achievement*” (në kuadër të lëndëve “Njohuri për biznesin I dhe II”).

- Në kuadër të bashkëpunimit të MAS-it me Këshillin Britanik të mundësohet përdorimi i Modulit kurrikular “*English for Skills*” nga mësuesit e gjuhës angleze dhe nxënësit e klasave XIII të shkollave hotelieri-turizëm dhe të klasave XI–XII të shkollave teknike dhe elektrike, dega TIK.

- Shkollat ta përzgjedhin vetë mënyrën më optimale për të realizuar modulet e praktikave profesionale në të gjitha nivelet (të grupuara, të shpërndara, në mjediset e praktikave të shkollës, në biznese etj.).

- Për modulet praktike me zgjedhje të detyrues, përveç moduleve me zgjedhje që përmban skeletkurrikula përkatëse, mund të hartohen/ propozohen edhe module të tjera, të cilat janë të rëndësishme për formimin e nxënësve, brenda numrit të orëve të parashikuara.

IV. ARSIMI PARAUNIVERSITAR PRIVAT

IV.1 Drejtoritë arsimore rajonale dhe zyrat arsimore

a) Të mbajnë kontakte të vazhdueshme me të gjitha institucionet e arsimit parauniversitar privat, t’i informojnë rregullisht për çdo ndryshim apo akt të ri ligjor dhe t’i ndihmojnë ato për realizimin e planeve dhe programeve mësimore, si dhe të veprimtarive jashtëshkollore rajonale e kombëtare.

b) Të kërkojnë raportim për të dhënat statistikore që lidhen me gjithë procesin mësimor, si: numrin e nxënësve të regjistruar në të gjitha nivelet e sistemit arsimor parauniversitar, braktisjen, kalueshmërinë etj.

IV.2 Institucionet arsimore parauniversitare private

a) Të raportojnë në DAR/ZA, në fillim të vitit shkollos, numrin e nxënësve dhe listën e mësuesve, sipas statistikave të miratuara, certifikatën e regjistrimit në organin tatimor dhe planin vjetor të shkollës sipas formatit të parashikuar në Dispozitat Normative 2013, të ndryshuara.

b) Të realizojnë detyrimet e tyre në përdorimin dhe ruajtjen e dokumentacionit (regjistra, amza, evidenca për lëvizjet e nxënësve, rregullore e brendshme e shkollës, dëftesa, kontrata me prindërit etj.), sipas udhëzimit nr. 15, datë 12.7.2013, “Për procedurat e posaçme për shqyrtimin e kërkesave për licencë të institucioneve arsimore private dhe institucioneve arsimore plotësuese private parauniversitare”.

V. REGJISTRIMI I NXËNËSVE DHE PAJISJA ME TEKSTE SHKOLLORE

1. Regjistrimet e nxënësve në shkollat e arsimit parauniversitar të fillojnë në datën 1.9.2016 dhe të mbyllen në datën 9.9.2016 për arsimin bazë dhe arsimin e mesëm të lartë.

2. Drejtoritë e shkollave të afishojnë, në vend të dukshëm të shkollës, listën e teksteve shkollore, ku shënohen titulli, shtëpia botuese, çmimi i tekstit, për çdo klasë të shkollës, vendi ku do të blihen tekstet, si dhe periudha në të cilën do të shiten, sipas një grafiku për çdo klasë.

3. DAR/ZA-të, drejtuesit e shkollave dhe mësuesit të ndjekin me përgjegjësi procesin e shpërndarjes dhe shitjes së teksteve shkollore, në mënyrë që më 13 shtator të mos mbetet asnjë nxënës pa u pajisur me të gjitha tekstet shkollore që do t'i duhet të përdorë gjatë vitit shkollor.

4. DAR/ZA-të, drejtuesit e shkollave dhe mësuesit të ndjekin me përgjegjësi procesin e pajisjes me tekste shkollore falas, për të gjitha kategoritë e përcaktuara në VKM-në përkatëse.

5. DAR/ZA-të të njoftojnë zyrtarisht MAS-in për ecurinë e procesit të pajisjes së të gjithë nxënësve me tekste shkollore, me fokus kategoritë e veçanta, në përputhje me VKM-në përkatëse dhe me udhëzimin e përbashkët të MAS-it me Ministrinë e Financave.

6. DAR/ZA-të të ndjekin me përparësi dhe të koordinojnë procesin e hedhjes së të dhënave në shkollë, në platformën SMIA, sipas detyrimeve të përcaktuara të raportimeve statistikore.

VI. VLERËSIMI I DREJTORIT TË INSTITUCIONIT ARSIMOR DHE I MËSUESIT, PLANI VJETOR

1. Titullarët e DAR/ZA-ve dhe drejtorët e institucioneve arsimore të zbatojnë procedurat e vlerësimit përkatësisht të drejtorëve/mësuesve, siç parashikohet në nenet 60 dhe 74 të Dispozitave Normative 2013, të ndryshuara.

2. Plan i vjetor i shkollës të hartohet e të miratohet sipas procedurave dhe formatit të përshkruar në nenin 67 të Dispozitave Normative 2013, të ndryshuara, dhe të jetë i zbatueshëm që në fillim të vitit shkollor. Në planin vjetor të shkollës të parashikohen veprimtari të caktuara, bazuar në aspekte të veçanta nga “Standardet e shkollës si qendër komunitare”, të cilat shërbejnë në realizimin e objektivit/objektivave të planit vjetor.

VII. FUNKSIONIMI I ORGANIZMAVE NË INSTITUCIONET ARSIMORE

Në çdo institucion arsimor t'i jepet përparësi ngritjes dhe funksionimit, sipas legjislacionit në fuqi, të organizmave, si: bordi i institucionit arsimor; qeveria e nxënësve; këshilli i prindërve të institucionit arsimor; këshillat e prindërve të klasave; komisioni i disiplinës; komisioni i etikës dhe sjelljes; komisioni i shëndetit, sigurisë, mirëmbajtjes dhe mjedisit; komisioni i këshillimit të karrierës.

VIII. KONKURSET

1. Në zbatim të kreut XVIII të Dispozitave Normative 2013, të ndryshuara:

Çdo DAR/ZA të shpallë, brenda muajit shtator 2016, dy tema për konkurrim sipas përparësive vjetore.

Çdo kopsht/shkollë të shpallë konkursin vjetor për një ose dy tema të përzgjedhura nga këshilli i mësuesve.

2. Në përfundim të konkurseve kombëtare vjetore për të gjitha shkollat e vendit me temat:

a) Projektet kurrikulare;

b) Risi të shkollave në përkujdesjen ndaj nxënësve me vështirësi për të nxënë;

c) Risi të shkollave si qendra komunitare, një komision qendror i ngritur me urdhër të ministrit të Arsimit dhe Sportit të shpallë 10 shkollat/mësuesit fitues.

3. DAR/ZA-të të organizojnë ceremoni të posaçme për shpalljen e rezultateve të konkurseve në fund të vitit shkollor ose në fillim të vitit shkollor pasues.

KREU IV POLITIKA DHE STRATEGJI

1. Shërbimi psikosocial

DAR/ZA të marrin masat për ngritjen dhe funksionimin e shërbimit psikosocial në zbatim të urdhrit nr. 344, datë 19.8.2016, “Për ngritjen e njësisë së shërbimit psikosocial” dhe të informojnë DAPU-në, brenda datës 30 shtator 2016.

2. Reduktimi i braktisjes shkollore

Për reduktimin e braktisjes shkollore, DAR/ZA-të dhe shkollat:

a) Të zbatojnë me përgjegjësi marrëveshjen e bashkëpunimit ndërmjet Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, Ministrisë së Shëndetësisë (MSH), Ministrisë së Punëve të Brendshme (MPB) dhe Ministrisë së Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta, nr. 4024 prot., datë 2.8.2013, “Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës së detyrimit shkolle”, si dhe urdhrin e përbashkët (MAS, MPB dhe MSH) nr. 2, datë 5.1.2015, “Për miratimin e Rregullores për zbatimin e marrëveshjes së bashkëpunimit, datë 2.8.2013, “Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës së detyrimit shkolle”.

b) Të zbatojnë me përgjegjësi marrëveshjen e bashkëpunimit ndërmjet Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë nr. 4496, prot., datë 12.6.2015, “Për identifikimin dhe mbrojtjen e fëmijëve në situatë rruge”.

c) Të koordinojnë bashkëpunimin ndërsektorial ndërmjet njësisë së mbrojtjes së fëmijëve dhe institucioneve të shoqërisë civile për zgjidhjen e problemeve të nxënësve braktisës.

d) Të dërgojnë në MAS të dhënat mbi lëvizjet e nxënësve të arsimit bazë, sipas afateve të përcaktuara në formularin operativ “Lëvizja dhe balancimi i kontingjenteve të nxënësve”.

e) Të ndjekin me përparësi arsimimin e fëmijëve të ngujuar, funksionimin e klasave të shansit të dytë dhe zbatimin e procedurave të ndjekjes së arsimit bazë, sipas udhëzimit përkatës, për nxënësit që nuk kanë ndjekur të paktën dy klasa të arsimit bazë.

DAR/ZA-të të raportojnë në DAPU (MAS), dy herë në vit (në fund të muajit janar dhe në fund të vitit shkolle) punën e bërë për reduktimin e braktisjes shkollore.

3. Zbatimi i strategjive ndërsektoriale

a) Drejtoria e Arsimit Parauniversitar në MAS, DAR/ZA-të, IZHA-ja dhe Inspektorati Shtetëror i Arsimit (ISHA), në bazë të planit të veprimit për zbatimin e secilës strategji kombëtare ndër-ministrale, të caktojnë personat përgjegjës, të hartojnë plane pune vjetore me detyra konkrete dhe të monitorojnë përmbushjen e detyrimeve që lindin nga këto strategji.

b) DAR/ZA-të, IZHA-ja dhe ISHA-ja, të raportojnë në MAS, në fund të muajit janar dhe në fund të vitit shkolle, për problemet që lidhen me zbatimin e strategjive dhe planeve kombëtare të mëposhtme:

I. Plan i Kombëtar i Veprimit për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve, 2016–2020, qëllimi strategjik i të cilit është ofrimi i arsimit cilësor dhe përfshirës për komunitetin rom dhe egjiptian dhe promovimi i dialogut ndërkulturor, përmes rritjes së mundësive të barabarta në të gjitha nivelet e sistemit arsimor. Me përparësi të ndiqen:

a) Ofrimi i arsimit cilësor dhe përfshirës për romët dhe egjiptianët dhe promovimi i dialogut ndërkulturor;

b) Rritja e numrit të romëve dhe egjiptianëve që përfundojnë të gjitha nivelet e arsimit;

c) Zhvillimi i një komuniteti shkolle që promovon dialogun ndërkulturor dhe mirëkuptimin e përbashkët;

d) Vlerësimi dhe promovimi i njohjes së identitetit rom dhe atij egjiptian si pjesë përbërëse e trashëgimisë kulturore të Shqipërisë.

II. Strategjia Kombëtare për Personat me Aftësi të Kufizuar. Për këtë, DAR/ZA-të dhe drejtoritë e institucioneve arsimore:

a) Të ndjekin me përparësi arsimimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara (AK) dhe të krijojnë kushte për integrimin e tyre në kopshte e shkolla;

b) Të punojnë me përgjegjësi që nxënësit me AK të vlerësohen pranë DAR/ZA-së përkatëse nga komisionet multidisiplinare, e në zbatim të rekomandimit të dhënë nga Komisioni të trajtohen nga mësuesit, mësuesi ndihmës dhe psikologu i shkollës me plan edukativ individual.

III. Dokumenti Politik i Përfshirjes Sociale 2016–2020, miratuar me VKM-në nr. 87, datë 3.2.2016.

IV. Strategjia Kombëtare për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore. Për këtë:

DAR/ZA-të, drejtoritë dhe stafet e shkollave, si dhe njësitë e shërbimit psikosocial:

a) Të marrin masa për edukimin kundër trafikimit të fëmijëve, përmes trajtimit të moduleve të veçanta në kurrikulën me zgjedhje të lirë dhe aktivitetëve të ndryshme.

b) Të zbatojnë procedurat standarde të veprimit (PSV-të) për identifikimin dhe referimin e viktimave të mundshme të trafikut, si dhe të arsimojnë me përparësi, sipas akteve ligjore në fuqi, viktimat e trafikut, të identifikuar dhe të trajtuara në qendrat rezidenciale.

c) Të marrin masa për të zhvilluar aktivitete dhe fushata edukative e sensibilizuese në nivel shkolle dhe DAR-i, përgjatë muajit tetor 2016, si muaji i antitrafikut të qenieve njerëzore.

V. Strategjia Kombëtare kundër Drogës

DAR/ZA-të dhe drejtoritë e institucioneve arsimore të realizojnë trajnime dhe tema me mësues, nxënës dhe me komunitetin e prindërve për ndërgjegjësimin lidhur me rrezikun dhe luftën për parandalimin e përdorimit të drogës në shkollë dhe në komunitet.

VI. Strategjia Kombëtare e Barazisë Gjinore, Reduktimit të Dhunës me Bazë Gjinore dhe Dhunës në Familje. Për këtë:

a) DAR/ZA-të dhe drejtoritë e institucioneve arsimore të programojnë dhe të realizojnë trajnime me mësues dhe me komunitetin e prindërve për stereotipat gjinore në arsim dhe të caktojnë një mësues përgjegjës në çdo kopsht/shkollë që të mbulojë dhe të koordinojë aktivitetet për barazinë gjinore;

b) Në zhvillimin e edukimit për karrierën në arsimin bazë dhe në gjimnaz, institucionet arsimore të trajtojnë me përparësi mënjanimin e stereotipave gjinorë në përzgjedhjen e degëve dhe drejtimeve të studimit të mëtejshëm.

VII. Plani i Veprimit të Programit Kombëtar për Edukimin Mjedisor në shkollat e arsimit nëntëvjeçar në Shqipëri. Për këtë, DAR/ZA-të:

a) Të hartojnë planin e veprimtarive në zbatim të tij dhe ta dërgojnë atë në MAS brenda muajit tetor 2016;

b) Të përcaktojnë një koordinator për ndjekjen dhe zbatimin e këtij plani.

VIII. Plani i veprimit për Sigurinë e Fëmijëve në internet në shkollat e arsimit parauniversitar. Për këtë DAR/ZA-të;

c) Të koordinojnë veprimet për realizimin e fushatave ndërgjegjësuere dhe përdorimin e mjeteve për informimin e fëmijëve mbi abuzimin *online*, mbrojtjen dhe raportimin e krimeve;

d) Të koordinojnë veprimet për trajnimin e mësuesve për çështjet e informimit dhe edukimit.

IX. Plani i ri kombëtar për ushqimin dhe ushqyerjen. Për këtë:

a) DAR/ZA-të të planifikojnë veprimtari gjithëvjetore në zbatim të programit, “Për një ushqyerje të shëndetshme”.

b) Për zbatimin e planit të përdoret paketa didaktike e përgatitur nga IZHA-ja dhe Instituti i Shëndetit Publik.

1. Marrëveshja e bashkëpunimit nr. 3019 prot., datë 16 prill 2015, midis Ministrisë së Arsimit dhe Sportit dhe Shoqatës Kombëtare Shqiptare të Njerëzve që nuk Dëgjojnë. Për këtë:

Çdo DAR/ZA të fillojë identifikimin e fëmijëve me probleme të të dëgjuarit, të cilët nuk frekuentojnë, duke mos realizuar detyrimin shkollor, si dhe të marrë masa për përfshirjen e tyre në

arsimin bazë, të zakonshëm apo special, në varësi të nivelit të paaftësisë.

2. Marrëveshja e bashkëpunimit midis Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Federatës Evropiane të Shahut dhe Federatës Shqiptare të Shahut nr. 4661/1 prot., datë 18.6.2015, “Për implementimin e projektit “Mësime të shahut në shkollë”.

KREU V VEPRIMTARI SHKOLLORE DHE JASHTËSHKOLLORE

Në zbatim të nenit 9 të kreut III të Dispozitave Normative, të ndryshuara, për veprimtaritë shkollore dhe jashtëshkollore, si dhe veprimtari të tjera plotësuese, pa cenuar orët mësimore të parashikuara në programet lëndore, për asnjë nxënës, të ndiqen me përparësi nga DAR/ZA-të dhe drejtoritë e institucioneve arsimore:

1. Konsolidimi i nismës “Shkollat si qendra komunitare (SHQK), një shkollë miqësore për të gjithë”, në dy aspekte:

a) Të konsolidohet SHQK, duke rivlerësuar shkollat për përmbushjen e standardeve dhe kriterëve të përcaktuara për SHQK-në. Pjesë e kësaj liste të jenë shkollat pjesë e programeve të bashkëpunimit me Save the Children, World Vision, UNICEF, JACA dhe shkollat që mbulohen nga Kabineti i Ministrave. Të reflektohen në listë dhe të njoftohet DAPU-ja nëse deri tani këto shkolla nuk kanë qenë pjesë e kësaj liste.

b) Të fuqizohen koordinatorët e SHQK-së, në nivel shkolle dhe DAR/ZA-je, si më poshtë:

- Koordinatori shkollos të jetë në rolin përgjegjës për hartimin e planit vjetor në zbatim të standardeve të SHQK-së, udhëzuesve përkatës dhe materialeve ndihmëse të ofruara nga MAS-i dhe IZHA-ja, në bashkëpunim me partnerët.

- Koordinatori i DAR/ZA-së të përmbledhë dhe dërgojë në DAPU në MAS planin vjetor të SHQK-së për qarkun, brenda datës 15 tetor 2016.

- Koordinatorët shkollorë të sigurojnë që qeveritë e nxënësve, bordi i shkollës dhe përfaqësuesit e komunitetit, pushtetit vendor, organizatave, bizneseve në zonë etj., të angazhohen në hartimin e planit vjetor të shkollës qendër komunitare dhe të kontribuojnë në zbatimin e tij.

- Koordinatori për DAR/ZA-në të planifikojë veprimtari trajnuese me stafin pedagogjik, dhe anëtarët e organizmave të shkollës, për shkollat pjesë e nismës SHQK, për njohjen dhe zbatimin e dokumenteve të nismës, duke shfrytëzuar mundësitë e bashkëpunimit me partnerët që zotërojnë ekspertizë në këtë fushë.

- Dokumentet e hartuara nga partneret tanë në këtë proces, UNICEF-i, Save the Children, World Vision etj., pasi janë njohur nga MAS-i (IZHA), të shërbejnë si dokumente mbështetëse në trajnimet e koordinatorëve të përbashkëta me partnerët, si dhe në hartimin e planeve zhvillimore të shkollës.

- Këto dokumente gjenden të publikuara në faqen e internetit të IZHA-së, www.izha.edu.al dhe në portalin shqk.edu.al.

- Koordinatori shkollos i SHQK-së lehtëson analizën përmes përdorimit të portalit *online* për SHQK-në. Informacioni dhe të dhënat të merret në faqen e internetit shqk.edu.al.

- Çdo shkollë qendër komunitare disponon adresën e përdoruesit dhe fjalëkalimin përkatës. Çdo koordinator i SHQK-së lehtëson analizën e treguesve me çdo grup interesi, si: anëtarë të qeverisë së nxënësve dhe përfaqësues të nxënësve të shkollës; anëtarë të bordit të shkollës dhe prindër nga këshillat e prindërve, si dhe anëtarë të komunitetit e mësues të shkollës.

- Pasi pikëzimi dhe analiza është kryer fillimisht me çdo grup në shkollë, koordinatori i SHQK-së ngarkohet me lehtësimin e një seminari ku diskutohet pikëzimi për çdo tregues të portalit me përfaqësues nga të tri grupimet dhe vendosen pikë që automatikisht gjenerojnë fushën e SHQK-së, e cila përditësohet nga vetë shkolla gjatë vitit.

c) Koordinatorët e SHQK-së në DAR/ZA të planifikojnë veprimtari promovuese për SHQK-në

dhe të pasqyrojnë të gjitha veprimtaritë e SHQK-ve përmes faqeve të internetit dhe mediave lokale; të nxisin stafet dhe organizmat e shkollave për shkëmbimin e përvojave dhe praktikave më të mira në qark; të shikojnë mundësitë për realizimin e bashkëpunimeve me partnerët e huaj dhe vendas në funksion të pasurimit të veprimtarive të SHQK-ve.

d) Ngarkohen DAR-ZA-të me monitorimin e procesit të vetëvlerësimit të shkollave SHQK, që do të bëhet në muajin nëntor 2016, për të siguruar që shkollat të hartojnë planet e SHQK-së.

2. Karta e Performancës së vitit 2015–2016 dhe 2016–2017

a) Në kartën e vitit shkollor 2015–2016, shkollat do të llogarisin edhe ndryshimet në vlerë për treguesit e pasqyruar një vit më parë.

b) Në dërgimin e të dhënave që burojnë nga shkolla të sqarohet edhe proceduara e përpunimit të të dhënave siç është përcaktuar në udhëzues.

c) Për vitin shkollor 2015–2016, shkollat të renditen në nivel rajonal edhe për rezultatet e arritura në vlerësimin e kryer në klasat e pesta.

d) DAR/ZA-të mund të vendosin të ketë tregues rajonalë ose jo (p.sh., të dhëna për lëndët me zgjedhje).

e) DAR/ZA-të të verifikojnë të dhënat e dërguara nga shkollat deri më 3.9.2016, duke u mbështetur në procedurën e përcaktuar në “Udhëzuesi për Kartën e Performancës së Shkollës” dhe të qarkullojnë letër informuese, nëse ka pasaktësi dhe të ndërmarrin veprimet përkatëse.

f) Çdo shkollë në arsimin parauniversitar, deri më 3.9.2016, të hartojë Kartën e Performancës së Shkollës për vitin shkollor 2015–2016, mbështetur në “Udhëzuesi për Kartën e Performancës së Shkollës”, dhe ta bëjë atë publike për prindërit dhe komunitetin.

g) Në fund të muajit shtator 2016, DAR/ZA-të të shpallin shkollat e suksesshme në zbatimin të nenit 126/4 të Dispozitave Normative, 2013, të ndryshuara.

h) Në vijim, çdo shkollë e arsimit para-universitar të hartojë Kartën e Performancës së Shkollës (Karta), me treguesit e përzgjedhur për vitin shkollor 2016–2017, bazuar në “Udhëzuesi për Kartën e Performancës së Shkollës”.

i) Në kartën e vitit shkollor 2016–2017, shkollat të llogarisin edhe ndryshimin në vlerë për treguesit e pasqyruar në Kartën e Performancës së vitit paraardhës.

3. Zbatimi i Portofolit Evropian të Gjuhëve (PEGJ)

a) Në kuadrin e orientimit të nxënësve në arsimin parauniversitar për njohjen e kompe-tencave gjuhësore sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencës për Gjuhët, mësimdhënia, nxënia, kurrikula e re, realizimi i provimeve kombëtare për arsimin bazë dhe arsimin e mesëm në lëndën “Gjuhë e huaj”, si dhe vlerësimi sipas kurrikulës së re mbështetur mbi portofolin e nxënësit, të bazohen në zbatimin e Portofolit Evropian të Gjuhëve.

b) Portofoli Evropian i Gjuhëve të përdoret si material ekstrakurrikular në lëndën “Gjuhë e huaj”. Portofoli është pronë e nxënësit dhe nuk fotokopjohet.

c) Nxënësi pajiset me Portofolin Evropian të Gjuhëve për gjuhën angleze dhe frënge në dy klasa gjatë gjithë shkollimit të tij, në klasën VI dhe klasën X.

d) Modelet shqiptare të akredituara nga Këshilli i Evropës janë nr. 96.2008, për arsimin e mesëm dhe nr. 106.2010, për arsimin bazë.

e) Në zbatim të marrëveshjes për programin “Iliria”, të gjitha shkollat pjesë e këtij programi të pajisen me Portofolin Evropian të Gjuhëve për tri klasa bazë: klasat III, VI dhe X sipas modeleve të regjistruara dhe të shpërndara në seminarin kombëtar për programin “Iliria”.

f) Kërkesat për këtë dokument do të dërgohen pranë Zyrës për Arsimin të Ambasadës Italiane dhe DAPU në MAS.

g) Brenda datës 30 shtator 2016, DAR/ZA-të të raportojnë në DAPU për nevojat për pajisje me këtë dokument dhe për trajnim, nëse ka.

4. Planifikimi, organizimi dhe realizimi i veprimtarive edukative, shkencore, artistike, kulturore e

sportive gjithëvjete në shkollë dhe ndërshkollore jashtë procesit mësimor, me përfshirjen e nxënësve në:

- a) Kampionatin Kombëtar të Shahut për arsimin 9-vjeçar, në bashkëpunimin me Federatën Shqiptare të Shahut. Faza e parë në bazë shkolle të zhvillohet në muajin dhjetor, faza e dytë në bazë qarku në muajin shkurt dhe finalja në mars-prill.
- b) Veprimtaritë në kuadër të 6 Prillit - Ditës Ndërkombëtare kushtuar Sportit për Zhvillim e Paqe.
- c) Javën Olimpikë (prill-maj).
- d) Olimpiadat kombëtare që zhvillohen në datat e përcaktuara në kalendarin e miratuar nga MAS-i.
- e) Festivalin Kombëtar të Këngës për Fëmijë: faza e parë në shkolla në janar-shkurt; faza e dytë në bazë qarku organizuar nga qendrat kulturore të fëmijëve (QKF) në mars dhe finalja në Shkodër në qershor, nga QKF-ja Shkodër.
- f) Festivalin mbarëkombëtar të instrum-entistëve të vegjël popullorë, organizuar nga QKF Fushë-Arrëz, javën e tretë të muajit maj.
- g) Konkursin artistik “Piktori i vogël”. Faza e parë në bazë shkolle javën e dytë të dhjetorit; faza e dytë në bazë qarku javën e parë të shkurtit dhe finalja në Tiranë, në javën e fundit të shkurtit.
- h) Ditën Evropiane të Gjuhëve, 26 Shtator 2016.
- i) Ditën Botërore të Gjuhës Amtare, 21 Shkurt 2016.
- j) Ditën Ndërkombëtare *eTwinning*, 7 Maj 2016.
- k) Përkujtimin e Holokaustit dhe krimeve kundër njerëzimit, më 27 Janar 2017.
- l) Veprimtaritë për 8 Prillin – Ditës Ndërko-mbëtare të Romëve.
- m) Veprimtaritë për 23 Gushtin - Ditën Evropiane të Kujtesës për të Gjitha Viktimat e Regjimeve Totalitare.
- n) Veprimtaritë për 12 Qershorin - Ditën kundër Shfrytëzimit të Punës së Fëmijëve.
- o) Veprimtaritë sipas Kalendarit të ditëve të Evropës dhe veprimtaritë gjithëvjete për njohjen e institucioneve të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës.
- p) Konkursët në nivel DAR/ZA-je, me tematikë “Të njohim Evropën”.
- q) Javën Evropiane të Lëvizjes “*Now we move*”.

KREU VI INSPEKTIMI

Inspektorati Shtetëror i Arsimit të ketë përparësi:

- a) Vlerësimin e cilësisë së shërbimit që ofrojnë njësitë arsimore vendore (NJAV) dhe institucionet arsimore, mbështetur në manualët përkatëse të ISHA-së dhe bazën ligjore të përditësuar.
- b) Inspektimin e zbatimit të kriterëve ligjorë në funksionimin e institucioneve arsimore publike dhe private.
- c) Rekomandimet për ndryshime në bazën ligjore, për organizimin dhe funksionimin e institucioneve arsimore publike dhe private.
- d) Inspektimin e dokumentacionit të NJAV-ve dhe shkollave për përpunimin e të dhënave të Kartës së Performancës në përputhje me Udhëzuesin e Kartës së Performancës dhe Dispozitat Normative 2013, të ndryshuara.
- e) Pilotimin e instrumenteve dhe treguesve të draftmanualit për vlerësimin e kurrikulës.
- f) Vlerësimin e procesit të hartimit dhe realizimit të vetëvlerësimit, planeve afatmesme dhe vjetore në institucionet arsimore para-universitare (nenet 66, 67, 68 DN).
- g) Monitorimin e procesit të përzgjedhjes dhe të shpërndarjes së librit shkollor.
- h) Monitorimin e procesit të zhvillimit të praktikave profesionale të kandidatëve për mësues.

- i) Monitorimin e procesit të zhvillimit të kualifikimit të mësuesve.
- j) Monitorimin e Maturës Shtetërore; provimeve të lirit; olimpiadave; provimeve të vlerësimit të arritjeve për klasat e pesta etj.
- k) Monitorimin e korrigjimit të testeve në qendrat e korrigjimit të provimeve.
- l) Shërbimin psikosocial në sistemin arsimor parauniversitar, në funksion të edukimit kundër dhunës dhe sjelljeve të rrezikshme.
- m) Zbatimin e legjislacionit për procedurat e emërimit dhe shkarkimit të drejtuesve dhe mësuesve, mësuesve ndihmës, në institucionet arsimore publike të sistemit parauniversitar.
- n) Procesin e hartimit dhe zbatimit të projekteve lëndore dhe ndërlëndore.
- o) Vlerësimin e cilësisë së mësimdhënies në lëndët e edukimit artistik dhe sportiv në shkolla.
- p) Funksionimin e gjimnazeve publike me kohë të pjesshme.
- q) Organizimin dhe funksionimin e qendrave kulturore të fëmijëve.

KREU VII DISPOZITA TË FUNDIT

1. Për zbatimin e këtij udhëzimi ngarkohen: MAS-i, IZHA-ja, ISHA-ja, AKP-ja, DAR/ZA-të dhe institucionet arsimore të sistemit para-universitar.
2. DAR/ZA-të të marrim masat e duhura që ky udhëzim të shpërndahet në çdo shkollë dhe me përmbajtjen e tij të njihet çdo punonjës i arsimit.

Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I MIRËQENIES SOCIALE
DHE RINISË

Blendi Klosi

MINISTRI I ARSIMIT DHE SPORTIT
Lindita Nikolla